

Каудыров Т.Е.

з.ғ.д., профессор

Дәріс тезистері

**ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫҚ
МЕНШІКТІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ
ҚОРҒАЛУЫ**

2013 Ж.
АСТАНА

ДӘРІС 1

ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫҚ МЕНШІК
ТҮСІНІГІ

.

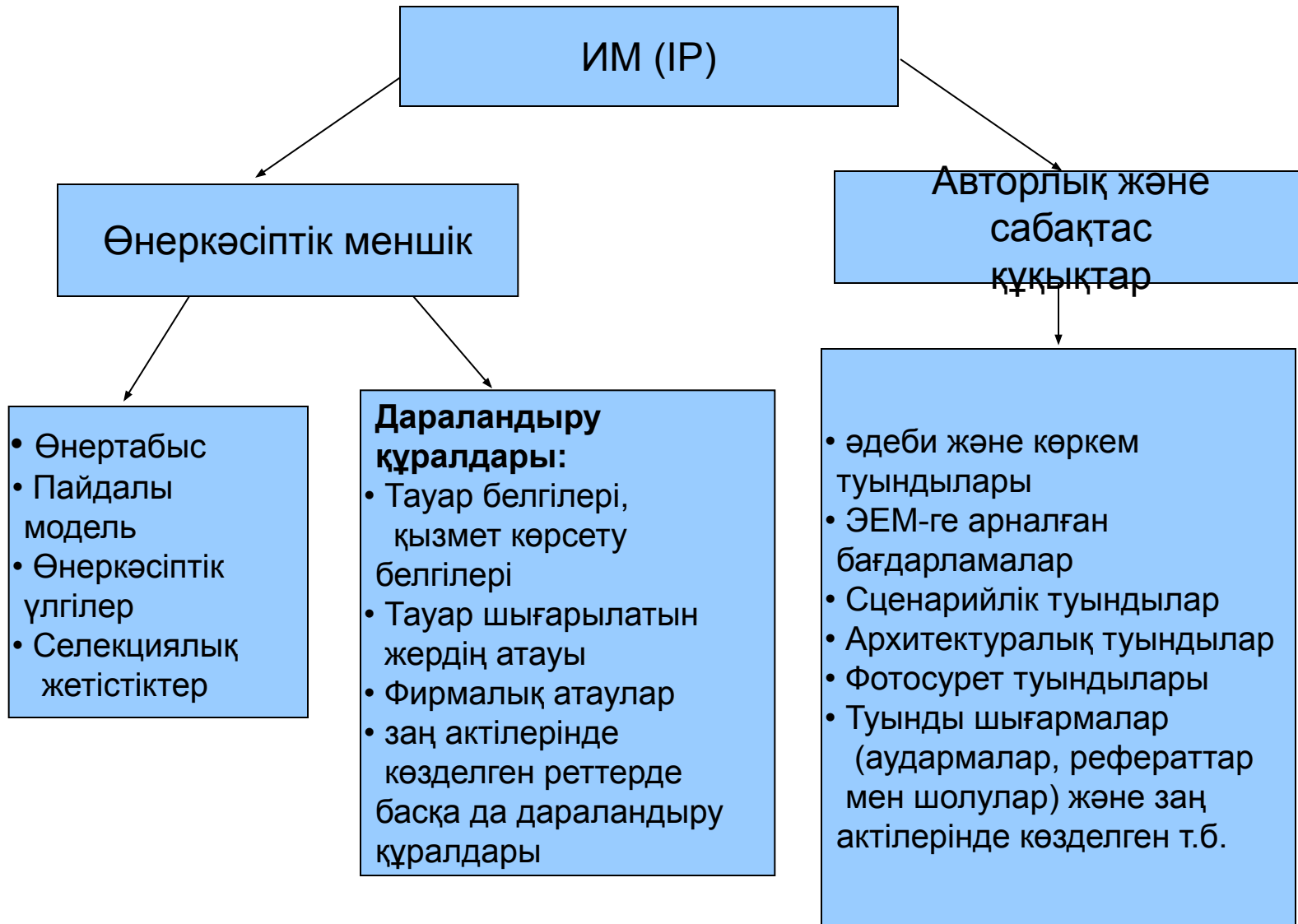
КОНТАКТЫ

- САЙТ КАФЕДРЫ ГРАЖДАНСКОГО ПРАВА КАЗГЮУ:

CIVILIAN.CLAN.SU

- КАУДЫРОВ ТОЛЕШ ЕРДЕНОВИЧ
TOLESH68@GMAIL.COM

ИМ ДЕГЕНІМІЗ НЕ (IP)?

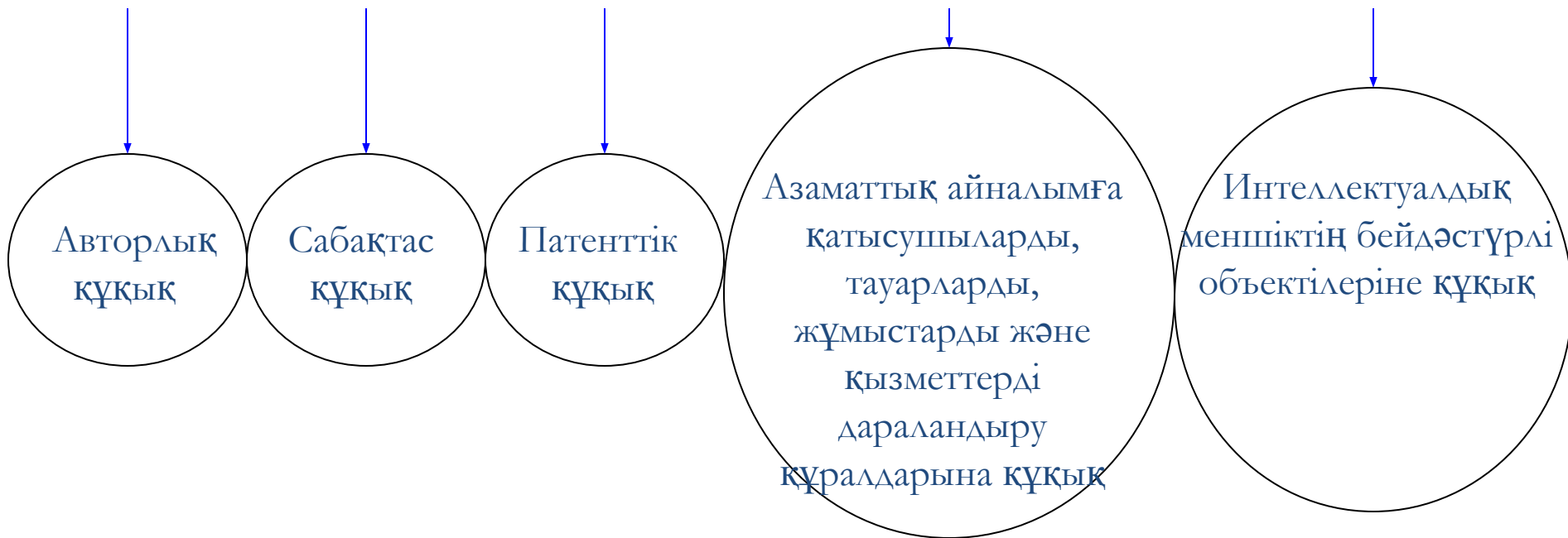

Интеллектуалдық меншік түсінігі және интеллектуалдық меншік құқығы

Интеллектуалдық меншік құқығы – интеллектуалдық қызмет нәтижесіне және оған теңестірілген дараландыру құралдарына (яғни **интеллектуалдық меншікке** (ағылшынша *Intellectual property*) тұлға немесе тұлғалар (авторлар немесе басқа да құқық иеленушілер) ие болатын құқықтардың жиынтығы.

Интеллектуалдық меншік құқығы азаматтық құқықтың бір саласы ретінде

ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫҚ МЕНШІК ҚҰҚЫҒЫНЫҢ ТҮРЛЕРІ

- **ИМ ОБЪЕКТІСІ ҚҰРЫЛҒАН КЕЗДЕ ПАЙДА БОЛАТЫН** (ТУЫНДЫЛАР, ОРЫНДАУЛАР)
- **УӘКІЛЕТТІ ОРГАННЫҢ ТІРКЕУІН ТАЛАП ЕТЕТІН** (ӨНЕРТАБЫСТАР, СЕЛЕКЦИЯЛЫҚ ЖЕТІСТІКТЕР, ТАУАР БЕЛГІЛЕРІ)
- **АРАЛАС ТӘСІЛМЕН ПАЙДА БОЛАТЫН** (ИМС ТОПОЛОГИЯЛАРЫ)

ИМ объектілері

**Танылмайтын
(мемлекетпен
қорғалмайтын) ИМ
объектілері**

**Танылатын
(мемлекетпен
қорғалатын) ИМ
объектілері**

**Айрықша құқық (мүліктік)
және жеке мүліктік емес
құқықтар тәртібі тарамайды**

**Жеке мүліктік емес
және айрықша
(мүліктік) құқықтар
тәртібі**

**Айрықша
(мүліктік) құқықтар
тәртібі**

**Жеке мүліктік
емес құқықтар
тәртібі**

Ресми құжаттар (заңдар, сот шешімдері, басқа да әкімшілік және соттық тәртіптегі заңшығарушылық мәтіндері), сондай-ақ арнайы аудармалар; мем. символдар және таңбалар (ту, елтаңба, ақша таңбалары т.б.);
- халық шығармашылығы туындылары;
- ашылулар, ғылыми теориялар және математикалық әдістер;
- ақпараттық сипаттағы оқиғалар мен фактілерді хабарлау.

**Интеллектуалдық
шығармашылық
қызмет нәтижелері**

**Азаматтық айналымға
қатысушыларды,
тауарларды,
жұмыстарды және
қызметтерді
дараландыру
құралдары**

- Интеллектуалдық шығармашылық қызмет нәтижелері (айрықша құқықтар мерзімі аяқталып, қоғамның игілігіне айналғандар)

АЙРЫҚША ҚҰҚЫҚТЫҢ ҚҰРАМЫ

- **Мүліктік сипаты**
- **Аумақ бойынша әрекет етуі**
- **Уақытша сипаты**
- **Пайда болуының ерекше тәртібі**
- **Өзіне тән (спецификалық) қорғау құралдарының болуы**

ИМ ҚҰҚЫҒЫ ИНСТИТУТТАРЫ

- Авторлық құқық
- Сабақтас құқық
- Патенттік құқық
- Дараландыру құралдарына құқық

ЖЕКЕ МҮЛІКТІК ЕМЕС ҚҰҚЫҚТАР

**ТЕК ҚАНА ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫҚ
ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ
НӘТИЖЕЛЕРІНЕ ТӘН БОЛАДЫ**

- **АУЫСПАЙДЫ, ИЕЛІКТЕН ШЫҒАРЫЛМАЙДЫ**
- **МҰРАГЕРЛІК АРҚЫЛЫ АУЫСПАЙДЫ**
- **МЕРЗІМСІЗ ӘРЕКЕТ ЕТУ СИПАТЫНДА БОЛАДЫ**
- **МҰРАГЕРЛІКТІҢ ЕРЕКШЕ ТӘРТІБІ**

Интеллектуалдық меншік объектілеріне айрықша құқықтар (ҚР АҚ 964 бабы)

- **интеллектуалдық меншік объектісін оның иесінің өз қалауы бойынша кез келген әдіспен пайдалануға мүлдіктік құқығы**
- **айрықша құқық объектісін басқа тұлғалардың пайдалануына тек құқық иесінің келісімімен жол берілуі.**

Интеллектуалдық меншік функциялары

ИМ, БҰЛ:

- **ҚҰҚЫҚТАР (материалдық емес объект):**
 - а) айрықша сипатта болады (нақты тұлғаға тиесілі болады)**
 - б) уақытпен шектелген**
 - в) әрекет ету аумағы шектелген**

- **МҮЛІКТЕР (материалдық емес активтер):**
 - а) бағалауға жатады**
 - б) балансқа қойылады**
 - в) амортизацияланады**
 - г) мәміленің пәні бола алады**
 - д) ЖШС, АҚ жарғылық капиталының салымы бола алады**

Авторлық құқықтар мен сабақтас құқық объектілері

- **Туындылар (ауызша, жазбаша, музыка, балет, пантомима, сөйлеу, уағыздар)**
- **Орындаулар (әннің, бидің, музыканың орындаулары; фонограммалар, эфирлік және кабельдік хабарлар)**

Патенттік құқық объектілері:

- **Өнертабыс (қоғам қызметінің кез келген саласындағы)**
- **Пайдалы модель**
- **Өнеркәсіптік үлгі**

Селекциялық жетістіктер

- Өсімдік шаруашылығындағы шығармашылық селекциялық жұмыс нәтижесі, өсімдіктің жаңа сорты**
- Мал шаруашылығындағы шығармашылық қызметтің нәтижесі, жануардың жаңа тұқымы**

Дараландыру құралдары

- **Фирмалық атаулар**
- **Тауар белгілері, қызмет көрсету белгілері**
- **Тауар шығарылатын жердің атауы**

ФИРМАЛЫҚ АТАУ:

- бұл коммерциялық болып табылатын заңды тұлғаның атауы
- жеке дара тіркелмейді
- заңды тұлға тіркелген сәттен бастап оған тиесілі болады
- иеліктен шығарылмайды
- басқа тұлғаның пайдалануына беруге болады
- кәсіпорынның гудвилына кіреді
- тіркемей тұрып, фирмалық атауды тауар белгілерінің базасы бойынша тексеріп шыққан дұрыс

Тауар белгісі

- **Әр түрлі өндірушілердің тауарлары мен қызметтерін ерекшелеу үшін қызмет ететін сөздік, бейнелік немесе басқа да белгілер**

(сөздік, бейнелік немесе аралас; гудвилдің бөлігі, материалдық емес актив)

Тауар шығарылатын жердің атауы

- Айрықша қасиет ерекшелігімен немесе негізінен географиялық объектіге тән табиғи немесе өзге де факторлармен не табиғи жағдайлардың және сол факторлардың ұштасуымен айқындалатын тауарды белгілеу үшін пайдаланылатын жер атауы (Сары-Ағаш минералды суы; Боржоми; Шампанское виносы; Дамаск болаты; Оренбург орамалы)